

EDUSKUNNAN VASTAUS 232/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta (HE 175/2009 vp).

Valiokuntakäsittely

Sivistysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (SiVM 12/2009 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää vapaan sivistystyön osalta,

onko avustuksina myönnettävä rahoitusmalli tarkoituksenmukainen vai tulisiko laatu- ja kehittämisrahoitus siirtää osaksi valtionosuusrahoitusta,

miten taiteen perusopetuksen järjestämisen kansalaisopistoissa mahdollistetaan vain yleisen oppimäärän osalta ja

mahdollisuudet korottaa taiteen perusopetuksen yksikköhintaa niin, etteivät yksikköhintojen eroavaisuudet ohjaisi kuntien päätöksiä taiteen perusopetuksen järjestämisessä.

Hallituksen tulee antaa mahdollisesti tarvittavat esitykset säädösten muuttamiseksi eduskunnalle viivytyksettä.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaasta sivistystyöstä 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (632/1998) 1—4 §, 11 §:n 4 momentti, 12 §, 13 §:n 1 momentin 5 kohta, 13 a §:n 2 momentti, 14, 16, 18, 19 ja 20 § sekä 21 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laeissa 704/2002 ja 1200/2005, 11 §:n 4 momentti ja 21 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, 12 § laissa 1147/2000 ja mainitussa laissa 1200/2005, 13 a §:n 2 momentti laissa 1390/2001, 16 § laeissa 1294/1999 ja 916/2006 sekä 20 § mainitussa laissa 1390/2001, seuraavasti:

1 §

Vapaan sivistystyön tarkoitus ja tavoitteet

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

2 §

Lain piiriin kuuluva toiminta

Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset ja opintokeskukset.

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Kansanopistot ovat kokopäiväistä opetusta antavia sisäoppilaitoksia, jotka järjestävät nuorille ja aikuisille omaehtoisia opintoja, edistävät opiskelijoiden opiskeluvalmiuksia sekä kasvatavat heitä yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä.

Kesäyliopistot ovat alueellisen koulutustarjonnan oppilaitoksia, joiden toiminnassa painottuvat avoin korkeakouluopetus sekä alueen muihin osaamis- ja sivistystarpeisiin vastaaminen ottaen huomioon myös korkeakoulutettu väestö.

Liikunnan koulutuskeskukset ovat kokopäiväistä opetusta antavia valtakunnallisia sisäoppilaitoksia tai alueellisia oppilaitoksia, joiden tehtävänä on järjestää liikuntaharrastusta, hyvinvointia ja terveyttä edistävää koulutusta koko väestölle sekä liikunnan järjestö- ja seuratoimintaa palvelevaa koulutusta ja valmennustoimintaa.

Opintokeskukset toimivat valtakunnallisina oppilaitoksina järjestämällä opintoja itse sekä yhdessä kansalais- ja kulttuurijärjestöjen kanssa elinikäisen oppimisen, hyvinvoinnin ja aktiivisen kansalaisuuden sekä demokratian ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan edistämiseksi.

Edellä tarkoitetut oppilaitokset voivat 4 §:n mukaisessa koulutustehtävässä painottaa myös arvo- ja aatetaustaan, kasvatustavoitteitaan tai erityisiä koulutustehtäviään.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi Snellman-korkeakoulu -nimisen oppilaitoksen ylläpitäjälle 4 §:n nojalla myönnetyn ylläpitämisluvan mukaiseen toimintaan.

3 §

Muut tehtävät ja yhteistyö

Vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat myös järjestää koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämästä perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta, ammatillisesta koulutuksesta sekä taiteen perusopetuksesta säädetään perusopetuslaissa (628/1998), lukiolaissa (629/1998), ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998), ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/1998).

Vapaan sivistystyön oppilaitosten tulee olla yhteistyössä muiden alueella toimivien tai valtakunnallisten vapaan sivistystyön oppilaitosten, koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kanssa.

4 §

Oppilaitoksen ylläpitäminen

Opetusministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan tämän lain mukaisen oppilaitoksen ylläpitämiseen.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että on olemassa sivistystarve ja että hakijalla on amma-

tilliset ja taloudelliset edellytykset oppilaitoksen ylläpitämiseen ja koulutuksen järjestämiseen. Oppilaitosta ei voida perustaa taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Luvassa määrätään ylläpitäjää ja oppilaitosta koskevien tietojen lisäksi oppilaitoksen koulutustehtävä, opetuskieli sekä tarvittaessa erityinen koulutustehtävä ja muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Muutoksista ylläpitämislupaan päättää opetusministeriö.

Kunta tai kuntayhtymä voi yhdistää vapaan sivistystyön oppilaitoksensa muuhun ylläpitämäänsä oppilaitokseen.

Opetusministeriö voi ylläpitäjää kuultuaan peruuttaa ylläpitämisluvan, jos sivistystarpeen pysyvät muutokset tai muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät painavat syyt sitä edellyttävät tai koulutus järjestetään vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

Yksityisen oppilaitoksen hallinnosta on voimassa, mitä valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetussa laissa (634/1998) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

11 §

Yksikköhinta

Opetustunnin yksikköhinta kansalaisopistoille lasketaan joka neljäs vuosi jakamalla yksikköhinnan määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna kansalaisopistojen toiminnasta aiheutuneet käyttökustannukset kansalaisopistojen saman vuoden opetustuntien määrällä. Kansalaisopistojen yksikköhintoja porrastetaan tiheästi asutuissa kunnissa kansalaisopiston sijaintikunnan asukastiheyden perusteella. Porrastusten suuruudesta ja yksikköhintojen tarkemmasta laskemisesta sekä siitä, mitä kuntia pidetään tiheästi asuttuina, säädetään valtioneuvoston asetuksella. Kansalaisopistojen keskimääräisen yksikköhinnan laskemisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen

rahoituksesta annetun lain (/) 23 §:ssä säädetään.

12 §

Kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutos

Kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutos otetaan yksikköhintoja laskettaessa huomioon noudattaen soveltuvin osin, mitä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (/) 54 §:n 2 momentissa ja 57 §:ssä säädetään.

13 §

Yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset.

Yksikköhintoja laskettaessa käyttökustannuksina ei pidetä:

5) maksuja tämän lain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjälle, jos maksujen perusteena olevasta toiminnasta toiminnan järjestäjälle aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon yksikköhintoja laskettaessa;

13 a §

Arvonlisäveron huomioon ottaminen yksityisen oppilaitoksen ylläpitäjän yksikkö hinnassa

Edellä 1 momentissa tarkoitettua korotusta ei oteta huomioon vahvistettaessa kansalaisopistoille keskimääräistä yksikköhintaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 23 §:n mukaisesti eikä määrättäessä kansalaisopistojen yksikköhintoja mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti.

14 §

Erityisavustukset ja ylimääräiset avustukset

Oppilaitosten ylläpitäjille voidaan myöntää laatu- ja kehittämisavustuksia, opintoseteliavustuksia, oppilaitosten rakenteellista kehittämisohjelmaa tukevia avustuksia sekä ylimääräisiä avustuksia käyttökustannuksiin valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen rajoissa.

16 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen tässä laissa tarkoitettuja käyttökustannuksia ja liikunnan koulutuskusten perustamishankkeita koskevissa asioissa on opetusministeriö.

Valtionapuviranomainen kansalaisopistojen, kansanopistojen, kesäyliopistojen ja opintokeskusten perustamishankkeita koskevissa asioissa on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Valtionapuviranomainen on 14 §:ssä tarkoitetuissa opintoseteliavustuksissa sekä ylimääräisissä avustuksissa Opetushallitus. Laatu- ja kehittämisavustukset, rakenteellisen kehittämisohjelman tukemiseksi myönnettävät sekä liikunnan koulutuskusten valtionavustukset myöntää opetusministeriö.

18 §

Maksaminen

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus maksaa valtionosuuden käyttökustannuksiin oppilaitoksen ylläpitäjälle kalenterivuoden alusta kuukausittain yhtä suurina erinä kunkin kuukautena viimeistään sen 11 päivänä siten kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 49 §:ssä säädetään. Valtionavustus maksetaan ylläpitäjälle kalenterivuoden loppuun mennessä.

19 §

Saamatta jääneen etuuden suorittaminen ja perusteettoman edun palauttaminen

Saamatta jääneen etuuden suorittamisesta, perusteettoman edun palauttamisesta ja niitä koskevasta suoritusvelvollisuuden raukeamisesta on voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 61—63 §:ssä säädetään.

20 §

Suorituksen maksamatta ja perimättä jättäminen

Alle 2 000 euron suuruista tämän lain nojalla annettuun päätökseen perustuvaa suoritusta ei makseta eikä peritä takaisin.

21 §

Tietojen toimittaminen ja tarkastus

Vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjän on toimitettava valtionapuviranomaiselle tässä laissa tarkoitettun rahoituksen määräämiseksi tarvittavat tiedot ja toiminnan laajuutta koskevat tiedot. Tietojen toimittamisesta säädetään tarkemmin opetusministeriön asetuksella.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyt luvat oppilaitosten ylläpitämiseen säilyvät tämän lain mukaisina lupina.

Lupa ylläpitää kansanopistoa tai liikunnan koulutuskeskusta sovelletaan vuoden 2010 loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lupa ylläpitää kansalaisopistoa, kesäyliopistoa tai opintokeskusta sovelletaan vuoden 2011 loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain
täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2009
